

Magyar Hírlap 2011. január 13.

http://www.magyarhirlap.hu/kultura/bravuros_zenei_pillanatok_gyujtemenye_.html

Bravúros zenei pillanatok gyűjteménye

Technikai értelemben kétfajta énekmodot különböztetünk meg a dzsesszben. Az egyik az úgynevezett hagyományos énekmod, amelyben hagyományos értelemben ad elő valaki dalokat, mindeközben természetesen improvizál is az énekes, a laikusok úgy mondják, „halandzsa” nyelven énekel – legyen példa erre Ella Fitzgerald. A másik mód az, amikor az énekes hangszerként használja a hangját, egyetlen értelmes szó vagy bármiféle dalszöveg nélkül. Legyen példa erre a lengyel, amúgy világhírű Ula Dudziak. Természetesen keveredhet is a két technika, bár ez egyáltalán nem gyakori, már csak azért sem, mert a két énekmod saját, a másiktól szinte alapjaiban eltérő logikát és előadói attitűdöt igényel.

Michael Schiefelnek, ennek a fiatal német énekesnek nem okoz gondot az említett kettősség. Olyan lemezt készített Carsten Daerr zongoristával, Lukács Miklós cimbalomossal és Szandai Mátyás bőgőssel a BMC szárnyai alatt, amelyen nemcsak az énektechnikák, de a zenei műfajok is teljes keveredésben vannak. Bach, Mendelssohn, és bizonyos popdalok, valamint az együttes tagjainak saját kompozíciói hallhatók a lemezen néha abszolút tiszta artikulációban, néha pedig mixelve és szintetizálva.

Egyébként nem a kompozíciók lényegesek, hanem az, ahogy Schiefel bánik a hangjával, ahogy kibontja az improvizációit. Megdöbbenő, hogy milyen érdekesen ellenpontoszza ezt az énekhangot Lukács Miklós cimbalomjátéka: néha együtt tart vele, hogy aztán egy-egy fordulattal elszakadjon tőle, már-már úgy tűnik, mintha külön utakra tévedne, de ekkor hirtelen visszakanyarodik az ének és zongora dallamvonalaihoz.

Schiefel iskolázott énekes, és a zongorista Daerr jól hallhatóan képzett, valamint invenciózus muzsikus. Lukács azonban semmivel sem marad el tőlük, sőt, épp a cimbalom hangja és Lukács játéka az, ami bizonyos világzenei karaktert ad ennek a lemeznek. Nagyon úgy tűnik, hogy a bőgős Szandai Mátyásnak jelentette a legnagyobb kihívást ez a zene. Dob nélkül játszik a kvartett, tehát a ritmus, a ritmikai alapok minden gondját-baját Szandaira bízták a többiek. Ez az egyik. A másik pedig, hogy itt minden tudására szükség van. Schiefel énekszólamai és improvizációi néha a legbonyolultabb módon száguldoznak a barokk, a dzsessz, a folk világán át, s ezt bizony követni kell. A harmadik pedig, hogy nyilván inkább ösztönösség, mint tudatosság lehet abban, amikor Szandai előkapja a cigány-, illetve a magyar folk elemeit, önkéntelenül is erősítve ezzel a Lukács által teremtett világzenei hatást.

Bravúros dolgok ezek. Nagyon perfekt lemezről van szó. Mind a négy muzsikus pontosan tudja, mit és miért csinál: ez a kvartett összeforrott szellemi közösségnek is tűnik, nem csak zeneinek. Ez azért szokatlan egy kísérletnél.

Schiefel, Daerr, Lukács, Szandai: Gondellied In The Sahara

BMC 2010

Sinkovics Ferenc